

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.591/2007/5. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a ... pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt **felperes neve (címe)** alatti lakos felperesnek, - az OIT Hivatal Jogi Képviselési Főosztály (ügyintéző: ... 1363 Budapest, Pf. 24.) által képviselt **BÁCS-KISKUN MEGYEI BÍRÓSÁG** 6000 Kecskemét, Rákóczi út 7. szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2007. október hó 16. napján kelt 2.P.20.855/2007/9. számú ítéletével szemben a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

A ... pártfogó ügyvéd díját 7.200,-(Hétezer-kettőszáz) Ft-ban állapítja meg.

Felhívja a Szegedi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy **pártfogó ügyvéd neve (címe)** pártfogó ügyvéd díját a költségmentes felperes pereszertességére figyelemmel - számla ellenében - az ellátmány terhére utalja ki azzal, hogy ezen összeg a költségjegyzék 3. tételszáma alatt szerepel.

A le nem rótt 180.200,-(Egyszáznyolcvanezer-kettőszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték és az állam által előlegezett pártfogó ügyvéd díja az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A Békéscsabai Városi Bíróság 5.P.21.544/1993/55. számú ítéletével a felperes házasságát felbontotta és - egyebek mellett - rendelkezett a házastársi közös vagyon megszüntetéséről is.

Az előbbi eljárásra hivatkozással a felperes keresetet terjesztett elő a Békés Megyei Bírósággal szemben 13.427.722,-Ft államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt. A Szegedi Ítéltábla a Pkk.II.20.381/2005/2. számú végzésével a per lefolytatására a Bács-Kiskun Megyei Bíróságot jelölte ki. Az eljárás iratai 2005. október 28. napján érkeztek meg a kijelölt bírósághoz. A költségmentesség

engedélyezéséhez szükséges kérelem hiányosságainak pótlását, valamint a szükséges iratok beszerzését követően az elsőfokú bíróság 2006. január 18. napján tartott először tárgyalást, melyen a felperes keresetét felemelte, illetőleg a bíróság kézbesítette részére az alperes ellenkérelmét. A tárgyalást követően 2006. január 21-én a bíróság a felperes részére személyes költségmentességet engedélyezett és részére pártfogó ügyvédet rendelt ki. A 2006. március hó 8. napján megtartott második tárgyalásig a pártfogó ügyvéd - a bíróság felhívása ellenére - nem terjesztette elő a pontosított kereseti kérelmet arra hivatkozással, hogy az ehhez szükséges tényeket a felperes nem közölte vele. A tárgyaláson személyesen megjelent felperest a bíróság meghallgatta, majd a tárgyalást elhalasztotta azzal, hogy ismételten felhívta a pártfogó ügyvédet a pontosított kereset benyújtására. A 2006. április 19. napján megtartott harmadik tárgyalást megelőzően a pártfogó ügyvéd a pontosított kereseti kérelmet benyújtotta, azonban az alperes tárgyaláson előterjesztett elévülési kifogására figyelemmel az elsőfokú bíróság a tárgyalást ismét elhalasztotta és beszerezni rendelte a Békéscsabai Városi Bíróság Pk.52.813/1999. számú iratait. A felperes pártfogó ügyvédje útján 2006. május 24-én a keresetét ismét módosította.

Az elsőfokú bíróság a 2006. május hó 31. napján megtartott negyedik tárgyaláson hozott ítéletével a keresetet elutasította. A Szegedi Ítéltábla a 2006. november 22. napján kelt Pf.II.20.353/2006/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A felülvizsgálati eljárás eredményeként a Legfelsőbb Bíróság a 2007. május hó 10. napján kelt Pfv.V.20.468/2007/6. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 9.744,-Ft vagyoni- és 3.000.000,-Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Álláspontja szerint az alperes a P.21.880/2005. számú eljárása során nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, ezzel vagyoni és nem vagyoni kárt okozott. Előadta, hogy több mint egy évvel keresetének benyújtását követően került csak bíró elé az ügy, aki figyelmen kívül hagyta a pártfogó ügyvéd kijelölése és személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét. Az ügyben megtartott első tárgyalás felesleges volt, mivel az alperesi ellenkérelmet csak a tárgyaláson adta át a bíró, így értelmetlenül kellett Békéscsabáról Kecskemétre utaznia, amely költséggel, fáradtsággal és stresszel járt. A második tárgyalás alkalmával sem a pártfogó ügyvéd, sem az alperes nem jelent meg; a bíróság elfelejtette értesíteni, hogy a tárgyalás nem kerül megtartásra, ugyanakkor ismételten költsége merült fel a megjelenéssel kapcsolatban. A harmadik tárgyalási napon az alperes rosszhiszeműen hivatkozott elévülésre, melyet a tárgyaláson iratokkal cáfolt. Többször kérte, hogy valamennyi periratról készítsen a bíróság másolatot, ezt azonban nem teljesítették. A negyedik tárgyalási napon a bíróság bizonyítékait figyelmen kívül hagyva hozott ítéletet. Véleménye szerint rendes munkavégzés esetén már az első tárgyalási napon döntés születhetett volna ügyében, a bíróság hozzáállása miatt azonban utazási költsége, mint vagyoni kára, illetőleg nem vagyoni kára keletkezett azzal, hogy egészségileg tönkretették.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította a bírósági jogkörben okozott kár Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésében foglalt feltételeit. Az eljáró bíróság késedelmes ügyintézése nem állapítható meg: a szükséges, jogszabályokban előírt eljárási intézkedéseket elvégezte, a bizonyítási eljárást lefolytatta. Önmagában abból, hogy a felperes a bírósági tárgyalásokon történő megjelenéseit szükségtelennek ítéli, nem következik, hogy az alperes jogellenesen járt volna el. A felperes pervesztessége okán viselni kényszerül a tárgyalásokon történő megjelenéssel kapcsolatos utazási költségeit. Az eljárás iratai a bíróság polgári irodáján korlátozás nélkül megtekinthetőek voltak, másolat kiadása iránti igényt ugyanakkor a felperes nem terjesztett elő. Végül utalt rá, hogy a felperes semmilyen módon nem igazolta azt a tényt, hogy a bírósági eljárás számára egészségkárosodást okozott, ezért nem vagyoni kártérítés iránti igénye is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletében elutasította a keresetet. Indokolásában megállapította, hogy az eljáró bíró a Pp. 125. § (3) bekezdésében foglaltakat betartotta, az ügy megérkezésétől számított 4 hónapon belül tárgyalást tűzött ki, a felperes részére személyes költségmentességet engedélyezett, továbbá pártfogó ügyvédet rendelt ki. Az egyes eljárási cselekményeket vizsgálva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartás szabályainak betartása mellett járt el. Az első tárgyalást megelőzően előterjesztett alperesi ellenkérelem tárgyaláson történő kézbesítésére, valamint az ott történt felperesi keresetmódosításra figyelemmel indokolt volt e tárgyalás elhalasztása. A kereset pontosítása érdekében szükséges volt a második tárgyalás elhalasztása is. Megjegyezte, hogy a bíróság a felperest nem személyes megjelenés kötelezettségével idézte a tárgyalásra, erre figyelemmel megjelenése nem volt kötelező. Amennyiben számára az utazás nehézségekkel és költségekkel járt, kérhette volna, hogy a bíróság a tárgyalást távollétében is tartsa meg, ilyen kérelmet azonban nem terjesztett elő. A harmadik tárgyaláson előterjesztett alperesi elévülési kifogásra figyelemmel szintén indokolt volt a tárgyalás elhalasztása. Nincs nyoma az eljárási iratokban, hogy a felperes a periratokról másolatot kért volna, erre egyébként pártfogó ügyvédjén keresztül - költségmentességére figyelemmel - ingyenesen lehetősége lett volna. Végül utalt arra, hogy a sérelmezett elsőfokú bírósági ítéletet a másodfokon eljáró bíróság helybenhagyta, azt a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban hatályában fenntartotta. A felperesnek, mint pervesztes félnek az eljárási költségeit magának kell viselnie. Mivel az eljáró bíróság részéről felróható jogellenes magatartás az eljárással összefüggésben nem volt megállapítható, a felperes vagyoni és nem vagyoni kártérítési igényét alaptalannak ítélte.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg a tényállást, így az abból levont következtetése megalapozatlan. Megismételve az elsőfokú eljárásban kifejtetteket, továbbra is azt állította, hogy az alperes a perbeli ügyben

jogszabálysértő módon folytatta le a bizonyítást, az eljáró bíró magatartásával több esetben megszegte a polgári perrendtartás előírásait, ezzel okozati összefüggésben vagyoni és nem vagyoni kárt okozott neki.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

A felperes keresetében őt ért sérelemként a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt folyó peres eljárás indokolatlan elhúzódását, az egyes bírói intézkedések nem ésszerű időn belül történt megtételét (tárgyalás kitűzése, költségmentesség engedélyezése, pártfogó ügyvéd kijelölése), bizonyítékainak figyelmen kívül hagyását, valamint azt jelölte meg, hogy a bíróság a tárgyalások elhalasztásakor nem vette figyelembe az ő anyagi viszonyait. A kereseti kérelem egy része ezért tartalmát tekintve nem a Ptk. 349. §-a szerint minősülő, bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére irányul, hanem a polgári perrendtartás 2. §-ában szabályozott, a per befejezése ésszerű időtartamának megsértése esetén érvényesíthető kártérítési igény.

Az Európa Tanácsnak az igazságszolgáltatás igénybevételét megkönnyítő eszközökről szóló ajánlása [no R (81) 7] leszögezi, hogy az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés joga minden demokratikus társadalom alapvető eleme. Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény (kihirdetve az 1993. évi XXXI. törvénnyel) 6. cikke szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság méltányosan, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogaival és kötelességeivel kapcsolatos jogvitájában. Ez az elv az 1992. évi Pp. módosítás alkalmával került be a törvénybe; a jelen ügyben hatályos szöveget az 1999. évi CX. törvény 2. §-a állapította meg.

A Pp. 2. § (1) bekezdése értelmében a bíróságnak az a feladata, hogy a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A (2) bekezdés első fordulata szerint a per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható.

Az Alkotmánybíróság több határozatban foglalkozott az „ésszerű idő” meghatározásával. Ezek alapján rögzíthető, hogy az ügyek elbírálására az, az ésszerű idő, amelynek tartama alatt az adott ügy elbírálnak. Nem vonható az „ésszerű határidő” fogalmába az olyan idő, amelynek során nem folyik vizsgálat, vagy olyan tárgyban folyik, amely nem tartozik az ügghöz. Az indokolatlan késlekedés az ésszerű határidőn belüli döntésre vonatkozó kötelezettség megszegésének minősül (8/1992. (I.30.) AB. határozat).

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy nem sérültek a felperes Pp. 2. §-ában foglalt jogai. A Bács-Kiskun Megyei Bírósághoz 2005. október 28. napján érkeztek meg kijelölés folytán az eljárás iratai és már 2006. május 31-én megszületett az elsőfokú ítélet; a bírói gyakorlatban ez nem számít „hosszú pertartam”-nak. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság 4 alkalommal tartott tárgyalást az ügyben, az egyes tárgyalások elhalasztása azonban minden esetben indokolt volt. A költségmentesség engedélyezéséhez szükséges kérelem hiányosságainak pótlását követően a bíróság már 2006. január 18-án tárgyalást tartott, amelyen azonban a felperes keresetét felemelte, emiatt indokolt volt a tárgyalás elhalasztása, a felemelt kereset közlése az alperessel. Ez utóbbihoz azonban szükség volt a kereset pontosítására, mely a felperes mulasztása folytán a második tárgyalásig nem történt meg. Harmadik alkalommal a tárgyalás elhalasztása azért volt indokolt, mert az alperes elévülési kifogására figyelemmel be kellett szerezni a Békéscsabai Városi Bíróság előtt folyt eljárás iratait. A felperes keresetét ezután ismét módosította, azonban a negyedik, 2006. május 31. napján megtartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság már ítéletet hozott, melyet a Szegedi Ítéltábla helybenhagyott, illetőleg a felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Pp. 2. § (2) bekezdésének második fordulata értelmében nem hivatkozhat a per ésszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásával, illetve mulasztásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult.

Megállapítható, hogy a felperes által támadott elsőfokú bírósági eljárás időtartama nagyobb részt a felperes késedelmére, illetve mulasztására vezethető vissza - a költségmentesség engedélyezéshez szükséges iratok hiányos benyújtása, a kereset többszöri módosítása, a felemelt kereset késedelmes pontosítása -, ezért az eljárás elhúzódására, a per nem ésszerű időn belül történő befejezésére alapított keresete alaptalan.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése értelmében az államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A (3) bekezdés alapján ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági jogkörben okozott károkért való felelősségre is. A Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az, az adott helyzetben általában elvárható.

Az előbbiekből következik, hogy a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére akkor kerülhet sor, ha a kártérítés általános és különös feltételei adottak (BH.1995/7/403. számú jogeset). Ennek megfelelően önmagában a jogszabálysértő bírói döntés nem lehet alapja a kártérítési felelősség megállapításának; kártérítésre a bíróság csak akkor kötelezhető, ha az ügyben eljáró bíró kirívó jogalkalmazási hibát

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt folyó peres eljárásban eljáró bíró eleget tett a felperes költségmentesség engedélyezése, és pártfogó ügyvéd kirendelése iránti kérelmének. A felperes nem bizonyította, hogy nem biztosították számára másolatok készítését periratokról, illetőleg, hogy a bíróság egyéb eljárási szabálysértést követett volna el. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perben a kárfelelősség jogalapjaként hivatkozott jogerős ítélet tartalma és a meghozatalával kapcsolatos eljárási szabálysértés egyébként sem vizsgálható felül (Legfelsőbb Bíróság Pf.IX.21.701/1998/9. számú eseti döntés).

A felperes alapvetően azt sérelmezte, hogy a Bács-Kiskun Megyei Bíróság nem vette figyelembe bizonyítékait, azokat helytelenül mérlegelte. A bíróság ezen eljárása azonban a jelen ügyben nem vizsgálható, mert az ügy érdemében hozott döntés minden más, később eljáró szervet, így a kártérítési per bíróságát is köti. Erre figyelemmel nem állapítható meg, hogy a Bács-Kiskun Megyei Bíróság a jogerős ítélettel jogellenesen döntött, így a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének egyik alapvető feltétele - a jogellenesség - hiányzik (Legfelsőbb Bíróság Pf.IX.22.107/1998/7. számú eseti döntés).

Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fenti indokolásbeli kiegészítéssel - helybenhagyta.

Az ítéltábla a 7/2002. (III.30.) IM. rendelet 1. § (4) bekezdése, valamint 5. § (2) bekezdése alapján megállapította a felperes pártfogó ügyvédjének díját, rendelkezett annak kiutalásáról, és az eredménytelenül fellebbező felperes személyes költségmentességére figyelemmel az 5. § (5) bekezdése, valamint az 1990. évi XCIII. törvény 64. §-a folytán alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 14. §-a szerint megállapította, hogy a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték, valamint a pártfogó ügyvéd díja az állam terhéen marad.

S z e g e d, 2008. február hó 18. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes
a tanács elnöke

Dr. Hámori Attila
előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin
táblabíró